

JOHN
GRISHAM
HET PROCES

AL MEER DAN 20 JAAR DE SUCCESVOLSTE
THRILLERSCHRIJVER TER WERELD

Over het boek

David Zinc, een jonge advocaat bij het invloedrijke advocatenkantoor Rogan Rothberg, heeft nog nooit een rechtszaal van binnen gezien. Al vijf jaar lang werkt hij tachtig uur per week aan saaie zaken met collega's aan wie hij een hekel heeft. Totdat hij er op een dag genoeg van heeft en ontslag neemt, om in dienst te treden bij de kleine firma Finley & Figg. Oscar Finley en Wally Figg, ook wel senior en junior genoemd, houden zich voornamelijk bezig met verzekeringszaken die voortkomen uit de vele aanrijdingen die zich voordoen op het drukke kruispunt voor hun kantoor. Zaken die zelden voor de rechter komen, omdat de partijen altijd tot een schikking komen. Een rustig en veilig bestaan.

Maar dan klagen senior en junior namens een van hun cliënten een groot farmaceutisch bedrijf aan in een class action-zaak die alles op zijn kop zal zetten. Het lijkt in eerste instantie een zaak waarbij ze rustig op de achtergrond kunnen blijven en alleen maar hoeven af te wachten tot er geschikt zal worden. Dan blijkt dat juist hún zaak wordt aangewezen om voor de rechter te komen. En zo komt David Zinc recht tegenover zijn vroegere collega's van Rogan Rothberg te staan. Een ongelijke strijd tussen een jonge, ooit veelbelovende advocaat en een meedogenloze groep juristen uit een wereld waarin geld belangrijker is dan gerechtigheid...

Over de auteur

John Grisham werd op 8 februari 1955 geboren in Jonesboro, Arkansas, als tweede kind in een gezin van vijf kinderen. Zijn vader werkte in de bouw en zijn moeder was huisvrouw. Na zijn studie rechten aan de University of Mississippi werkte Grisham bijna tien jaar lang als jurist, waarbij hij zich specialiseerde in strafrechtelijke zaken en letselschadeclaims. In 1983 werd hij gekozen tot lid van het Huis van Afgevaardigden van de staat Mississippi, een functie die hij tot 1990 bekleedde. Als thrillerschrijver debuteerde hij in 1988 met *De jury*, maar het was zijn tweede boek, *Advocaat van de duivel*, waarmee hij definitief zijn naam vestigde als de koning van de legal thriller.

Van dezelfde auteur

De jury
Advocaat van de duivel
Achter gesloten deuren
De cliënt
Het vonnis
De rainmaker
In het geding
De partner
De straatvechter
Het testament
De broederschap
De erfpachters
Winterzon
Het dossier
De claim
Verloren seizoen
Het laatste jurylid
De deal
De gevangene
De verbanning
De aanklacht
De getuige
De wettelozen
De belofte
De bekentenis
Het proces
Vergiffenis
De afperser
Het protest
De erfgenaam
Dilemma

Bezoek onze internetsite www.awbruna.nl voor informatie over onze boeken,
volg @AWBruna op Twitter of bezoek onze Facebook-pagina:
[Facebook.com/AWBrunaUitgevers](https://www.facebook.com/AWBrunaUitgevers).

John Grisham

Het proces

A.W. Bruna Uitgevers

Oorspronkelijke titel

The Litigators

© 2011 by Belfry Holdings, Inc

Vertaling

Hugo Kuipers

Omslagbeeld

© Arcangel Images/Roy Bishop

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer

© 2015 A.W. Bruna Uitgevers, Amsterdam

Met dank aan mr. J.A.M. Schoenmakers, advocaat te Breda.

ISBN 978 90 449 7436 2

NUR 332

Behoudens of krachtens de in de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voorzover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

1

Het advocatenkantoor Finley & Figg noemde zichzelf een *boutique firm*. In gesprekken lieten de partners die foutieve benaming te pas en te onpas vallen, en hij dook zelfs in papieren op, wanneer ze weer eens een plannetje hadden bedacht om aan nieuwe cliënten te komen. Strikt genomen suggereerde de benaming dat Finley & Figg niet zomaar een kantootje van niks was. Het woord *boutique* gaf te kennen dat het hier een kleine, deskundige firma betrof die zich op één gespecialiseerd terrein bewoog en die cool en chic was, zo stijlvol als het Franse woord zelf. Boutique: een advocatenkantoor dat er volkomen tevreden mee was klein, selectief en welvarend te zijn.

Afgezien van dat 'klein' was het niets van dat alles. Finley & Figg deed letselschadezaken, routinewerk waarvoor je weinig vakkundigheid of creativiteit nodig had en dat niemand ooit cool of sexy zou vinden. De winst die ze maakten, was al even gering als hun status. Het advocatenkantoor was klein omdat het geen kans zag te groeien. Het was alleen selectief omdat niemand daar wilde werken, de twee eigenaren eigenlijk ook niet. Zelfs de locatie wees op een monotoon bestaan in de onderste regionen van de advocatuur. Wie de Vietnamese massagesalon aan de linker- en het reparatiebedrijf voor grasmachines aan de rechterkant zag, wist meteen dat Finley & Figg geen welvarende firma was. Er was nog zo'n boutique firm aan de overkant – gehate rivalen – en om de hoek zaten nog meer advocaten. Sterker nog, het stikte daar van de advocaten. Daar zaten eenpitters bij, kleine firma's en kantoren die op hun eigen manier voor boutique wilden doorgaan.

F&F was gevestigd aan Preston Avenue, een drukke straat met oude, verbouwde bungalows die voor allerlei commerciële activiteiten werden gebruikt. Er zaten kleine bedrijfjes (slijterijen, schoonmakers, massagesalons), beoefenaren van vrije beroepen

(advocatuur, tandheelkunde, grasmaaierreparatie) en culinaire etablissementen (tortilla's, baklava, meeneempizza's). Oscar Finley had het gebouw twintig jaar geleden in handen gekregen door een proces te winnen. Wat het adres aan prestige miste, maakte het min of meer goed door zijn locatie. Op twee deuren afstand lag het kruispunt van Preston Avenue, Beech Street en Thirty-eighth Street, een chaos van asfalt en verkeer die goed was voor minstens één fiks autowrak per week, en vaak nog meer. De vaste lasten van F&F werden gedekt door botsingen die zich op nog geen honderd meter afstand voordeden. Andere advocatenfirma's, boutique of niet, neusden vaak in de buurt rond in de hoop een vrijgekomen, goedkope bungalow te vinden waar hun hongerige advocaten daadwerkelijk het piepen van banden en knarsen van metaal konden horen.

De firma bestond uit maar twee advocaten/partners. Een van hen moest de senior partner zijn en de ander de junior partner. De senior partner was Oscar Finley, tweeënzestig jaar oud, die al dertig jaar het hoofd boven water hield in het keiharde soort advocatuur dat in de ruige straten van het zuidwesten van Chicago bedreven werd. Oscar was ooit politieagent geweest, maar was uit het korps gegooid omdat hij te hardhandig optrad. Hij was bijna in de gevangenis terechtgekomen, maar was in plaats daarvan tot inkeer gekomen en rechten gaan studeren. Toen geen enkele firma hem in dienst wilde nemen, had hij zelf maar een bordje naast zijn deur geschroefd en was hij gaan procederen tegen iedereen die in de buurt kwam. Tweeëndertig jaar later kon hij bijna niet geloven dat hij al die jaren had verspild aan incassowerk, blikschade, bedrijfsongelukjes en flitsscheidingen. Hij was nog getrouwd met zijn eerste vrouw, een angstaanjagend mens van wie hij heel graag zou willen scheiden. Maar hij kon het zich niet veroorloven. Na tweeëndertig jaar advocatuur kon Oscar Finley zich bijna niets veroorloven.

Zijn junior partner – als Oscar indruk wilde maken op rechters, andere advocaten en vooral potentiële cliënten, mocht hij graag zeggen: 'Ik zal mijn junior partner dit laten afhandelen' – was Wally Figg, vijfenveertig jaar oud. Wally zag zichzelf als een keiharde procesvoerder, en zijn brallerige reclame stelde alle mogelijke vormen van agressief gedrag in het vooruitzicht. 'Wij Vechten Voor

Uw Rechten!', 'Wij Zijn De Schrik Van De Verzekeringsmaatschappijen!' en 'Het Is Ons Menens!' Zulke reclame was te vinden op parkbankjes, stadsbussen, taxi's, sportprogramma's van middelbare scholen en zelfs telefoonpalen, al was dat laatste in strijd met verscheidene voorschriften. De reclame ontbrak op twee cruciale markten: televisie en grote reclameborden. Wally en Oscar waren het daar nog niet over eens. Oscar weigerde er geld aan uit te geven – beide media waren gruwelijk duur – en Wally deed nog steeds pogingen om zijn zin te krijgen. Het was zijn droom om zijn glimlachende gezicht en gladde kop op televisie te zien, waar hij dan vreselijke dingen over verzekeringsmaatschappijen zou zeggen en gigantische schadevergoedingen zou beloven aan letselslachtoffers die zo verstandig waren zijn gratis telefoonnummer te bellen.

Maar Oscar wilde niet voor een reclamebord betalen. Wally had er een uitgekozen. Zes straten bij het kantoor vandaan, op de hoek van Beech Street en Thirty-second Street, hoog boven het krioelende verkeer, boven op een huurkazerne van vier verdiepingen: het beste reclamebord in de hele agglomeratie Chicago. Momenteel werd op dat bord goedkope lingerie aan de man gebracht (met een fraaie afbeelding, moest Wally toegeven), maar er was geen betere plek te bedenken voor zijn naam en gezicht. Niettemin volhardde Oscar in zijn weigering.

Wally had aan de prestigieuze juridische faculteit van de universiteit van Chicago gestudeerd. Oscar had zijn bul gehaald aan een inmiddels niet meer bestaand instituut dat avondopleidingen verzorgde. Beiden hadden het advocatenexamen drie keer moeten doen voordat ze slaagden. Wally had vier echtscheidingen afgerond; Oscar kon alleen maar van een scheiding dromen. Wally wilde de superzaak, de grote klapper die miljoenen aan honoraria binnenbracht. Oscar wilde maar twee dingen: scheiding en pensioenering.

Het was een heel ander verhaal hoe de twee mannen samen een advocatenkantoor hadden gekregen in een verbouwd huis aan Preston Avenue. En het was steeds weer een raadsel hoe ze hun dagen doorkwamen zonder elkaar te wurgen.

Hun scheidsrechter was Rochelle Gibson, een robuuste zwarte vrouw die haar gewiekstheid en zelfverzekerdheid had opgedaan in

de straten waar ze vandaan kwam. Mevrouw Gibson troonde in de voorkamer. Ze nam de telefoon op, bemande de receptie, ontving potentiële cliënten die hoopvol arriveerden, liet ontevreden cliënten in hun woede naar buiten gaan, deed nu en dan wat typewerk (al hadden haar bazen ondervonden dat als er iets getypt moest worden ze dat veel beter zelf konden doen), fungeerde als waakhond van de firma en hield vooral het voortdurende gekibbel tussen Oscar en Wally binnen de perken.

Jaren geleden was mevrouw Gibson gewond geraakt door een auto-ongeluk dat niet haar schuld was. Ze had haar problemen nog groter gemaakt door advocatenkantoor Finley & Figg in de arm te nemen, zij het niet uit vrije wil. Vierentwintig uur na het ongeluk had mevrouw Gibson, stijf van de pijnstillers en verpakt in spalken en gips, bij het wakker worden in het grijnzende, vlezige gezicht van advocaat Wallis Figg gekeken, die aan haar ziekenhuisbed stond. Hij droeg een blauw chirurgenpak, had een stethoscoop om zijn hals hangen en wist heel goed voor arts door te gaan. Wally kreeg haar zover dat ze een contract voor juridische vertegenwoordiging tekende. Hij beloofde haar de hemel op aarde, glipte de kamer net zo stilletjes uit als hij was binnengekomen en verklungelde vervolgens haar zaak. Ze kreeg uiteindelijk veertigduizend dollar, die haar man in een paar weken opdronk en vergokte. Dat laatste leidde tot een scheidingsaanvraag, die namens haar werd ingediend door Oscar Finley, die ook haar faillissement regelde. Mevrouw Gibson was niet onder de indruk van de twee advocaten en dreigde een proces tegen hen aan te spannen wegens grove wanprestatie. Dat maakte indruk op hen – er waren vaker processen tegen hen aangespannen – en ze deden hun best om haar op andere gedachten te brengen. Doordat haar problemen zich vermenigvuldigden, zat ze bijna altijd bij hen op kantoor, en na verloop van tijd raakten zij drieën aan elkaar gewend.

Bij Finley & Figg hadden secretaresses het niet makkelijk. Het loon was laag, de cliënten waren meestal onaangenaam, de andere advocaten aan de telefoon waren grof en de werkdag was lang, maar het ergste waren de twee partners van de firma. Oscar en Wally hadden het met oudere dames geprobeerd, maar die konden niet tegen de stress. Ze hadden het met jonge vrouwen geprobeerd, maar kregen een proces wegens seksuele intimidatie aan hun broek

toen Wally zijn handen niet van een rondborstig jong ding kon afhouden. (Ze troffen een schikking voor vijftigduizend dollar en hun naam kwam in de krant.) Rochelle Gibson was toevallig op kantoor toen op een ochtend de toenmalige secretaresse ontslag nam en naar buiten stormde. De telefoon rinkelde, de advocaten schreeuwden en mevrouw Gibson liep naar de balie en schiep orde. Vervolgens ging ze koffiezetten. De volgende dag kwam ze terug, en de dag daarna ook. Acht jaar later bestierde ze het kantoor nog steeds.

Haar twee zoons zaten in de gevangenis. Wally was hun advocaat geweest, al moet gezegd worden dat niemand hen had kunnen redden. Als tieners hielden beide jongens Wally bezig met een reeks arrestaties in verband met drugs. Het ging van kwaad tot erger, en Wally waarschuwde hen meermalen dat ze op weg waren naar de gevangenis of hun dood. Hij zei hetzelfde tegen mevrouw Gibson, die weinig vat op de jongens had en vaak hoopte dat ze in de gevangenis zouden komen. Toen hun drugsbende werd opgerold, gingen ze voor tien jaar achter de tralies. Wally had die straf van twintig naar tien jaar teruggebracht, maar de jongens waren hem niet dankbaar. Mevrouw Gibson dankte hem in tranen. Gedurende al die moeilijkheden stuurde Wally haar nooit een rekening.

In de loop van de jaren waren er veel tranen in het leven van mevrouw Gibson geweest, en die waren vaak in Wally's kamer vergoten, met de deur op slot. Hij gaf raad en probeerde te helpen als dat mogelijk was, maar fungeerde vooral als luisterend oor. En omdat Wally's leven ook een rommeltje was, konden de rollen gemakkelijk worden omgedraaid. Toen zijn laatste twee huwelijken instortten, hoorde mevrouw Gibson het allemaal aan en sprak ze hem bemoedigend toe. Toen hij steeds meer ging drinken, had ze dat feilloos in de gaten en durfde ze hem de mantel uit te vege. De ruzies die ze dagelijks hadden, waren altijd maar tijdelijk en dienden vooral om hun territorium af te bakenen.

Soms zaten ze bij Finley & Figg alle drie te snauwen en te mokken, en meestal was geld dan de oorzaak. De markt was oververzadigd; er liepen gewoon te veel advocaten rond.

Het laatste waaraan de firma behoefte had, was nog een advocaat.

2

Het lukte David Zinc om op station Quincy in het centrum van Chicago uit de metro te stappen en de trappen af te schuifelen die naar Wells Street leidden, maar er was iets mis met zijn voeten. Ze werden zwaarder en zwaarder, en zijn stappen werden trager en trager. Op de hoek van Wells Street en Adams Street bleef hij staan en keek of het aan zijn schoenen lag. Daar was niets mee aan de hand. Het waren dezelfde zwartleren veterschoenen die alle mannelijke advocaten in de firma droegen, en ook een paar van de vrouwen. Hij haalde moeizaam adem en merkte dat hij nattigheid in zijn oksels had, ondanks het koude weer. Hij was eenendertig, beslist te jong voor een hartaanval, en hoewel hij al vijf jaar doodmoe was, had hij met die vermoeidheid leren leven. Tenminste, dat dacht hij. Hij liep een hoek om en keek naar de Trust Tower, een glinsterend fallussymbool dat driehonderd meter de lucht in stak, in wolken en mist. Toen hij bleef staan om op te kijken, nam zijn hartslag toe en voelde hij zich misselijk. Mensen kwamen in het voorbijgaan tegen hem aan. Hij stak met een stel andere voetgangers Adams Street over en sjokte voort.

Het atrium van de Trust Tower was hoog en open, met veel marmer, glas en onbegrijpelijke sculpturen die tot doel hadden mensen te inspireren en hun een warm gevoel te geven, maar die in werkelijkheid koud en genadeloos overkwamen, tenminste dat vond David. Zes roltrappen liepen kriskras over elkaar heen om horden vermoeide krijgers naar hun kamers en hokjes te transporteren. David probeerde het, maar zijn voeten wilden hem niet naar een roltrap brengen. In plaats daarvan ging hij op een leren bank naast een berg grote beschilderde keien zitten en vroeg zich af wat er met hem aan de hand was. Mensen liepen haastig voorbij, nu al gestrest, hun gezichten grimmig, hun ogen hol, en het was nog maar halfacht op deze naargeestige ochtend.

Het is geen officiële medische term als we zeggen dat er iets in iemand knapt. Deskundigen gebruiken mooiere woorden om het moment te beschrijven waarop iemand die het moeilijk heeft op eens over de rand gaat. Toch knapt er wel degelijk iets. Het kan in een fractie van een seconde gebeuren wanneer iemand iets heel traumatisch overkomt. Het kan ook de druppel zijn die de emmer doet overlopen, de trieste culminatie van druk die zich steeds maar opbouwt totdat geest en lichaam snakken naar een uitlaatklep. David Zincs instorting behoorde tot de laatste categorie. Na vijf jaar gruwelijk hard werken met collega's die hij verafschuwde gebeurde er die ochtend iets met David toen hij daar bij die beschilderde keien zat en naar de goed geklede zombies keek die de roltrap omhoog namen voor weer een dag van nutteloze inspanning. Er knapte iets in hem.

‘Hé, Dave. Ga je naar boven?’ zei iemand. Het was Al van anti-trust.

David speelde het klaar om te glimlachen, knikken en mompelen, en toen stond hij op en liep automatisch achter Al aan. Al was een stap voor hem uit toen ze bij een roltrap kwamen, en hij had het over de wedstrijd van de Blackhawks van de vorige avond. David knikte voortdurend terwijl ze door het atrium omhooggingen. Beneden en achter hem stonden tientallen eenzame figuren in donkere jassen: andere jonge advocaten die naar boven gingen, somber en zwijgzaam, als dragers op een winterse begrafenis. David en Al gingen bij een groepje staan dat op de eerste verdieping voor een rij liften stond. Terwijl ze daar wachtten, luisterde David naar het gepraat over ijshockey, maar zijn hoofd tolde en hij was weer misselijk. Ze liepen vlug een lift in en stonden schouder aan schouder met te veel anderen. Stilte. Al zweeg. Niemand sprak; niemand keek een ander aan.

David zei tegen zichzelf: ‘Nu is het uit. Dit is de laatste keer dat ik in deze lift sta. Dat zweer ik.’

De lift schommelde, zoemde en stopte toen op de tachtigste verdieping, het territorium van Rogan Rothberg. Drie advocaten stapten uit, drie gezichten die David eerder had gezien maar waar hij geen naam bij wist, iets wat niet zo ongewoon was in een firma met zeshonderd advocaten op de verdiepingen zeventig tot en met honderd. Op de vierentachtigste stapten nog twee mannen in donkere

pakken uit. Toen ze bleven stijgen, begon David te zweten en vervolgens ook te hyperventileren. Zijn kleine kamertje bevond zich op de drieënnegentigste verdieping, en hoe dichterbij hij kwam, des te harder bonkte zijn hart. Ook op negentig en eenennegentig stapten er sombere mensen uit, en bij elke tussenstop voelde David zich zwakker.

Op drieënnegentig waren er nog maar drie over: David, Al en een grote vrouw die achter haar rug Lurch werd genoemd. De lift stopte, een klokje tinkelde welluidend, de deur ging geluidloos open en Lurch stapte uit. Al stapte ook uit. David weigerde in beweging te komen; hij kon zich zelfs helemaal niet bewegen. Enkele seconden gingen voorbij. Al keek over zijn schouder en zei: ‘Hé, David, hier moeten we eruit. Kom.’

Geen reactie van David, niets dan de lege, holle blik van iemand in een andere wereld. De deur begon dicht te gaan, en Al zette vlug zijn aktetas in de opening. ‘David, voel je je wel goed?’ vroeg Al.

‘Ja,’ mompelde David, en het lukte hem naar voren te komen. De deur gleed open en het klokje tinkelde weer. Hij was de lift uit en keek nerveus om zich heen alsof hij daar nooit eerder was geweest. In werkelijkheid was het nog maar tien uur geleden dat hij er was weggegaan.

‘Je ziet bleek,’ zei Al.

Davids hoofd duizelde. Hij hoorde de stem van Al wel, maar begreep niet wat hij zei. Lurch was een meter of zo bij hen vandaan en staaarde hem aan alsof ze naar een autowrak keek. De lift tinkelde weer, een ander geluid, en de deur begon dicht te gaan. Al zei weer iets en stak zelfs zijn hand uit om te helpen. Plotseling draaide David zich om en zijn loodzware voeten kwamen tot leven. Hij rende op de lift af en dook vlak voor het sluiten van de deur naar binnen. Het laatste wat hij van de buitenkant hoorde, was de paniekerige stem van Al.

Toen de lift naar beneden begon te gaan, schoot David Zinc in de lach. De duizelingen en misselijkheid trokken weg. De druk op zijn borst verdween. Hij deed het! Hij verliet het slavenhok van Rogan Rothberg en zei een nachtmerrie gedag. Hij, David Zinc, van alle duizenden doodongelukkige medewerkers en junior partners in de hoge gebouwen in het centrum van Chicago, hij en hij alleen had de moed gevonden om op die sombere ochtend weg te lopen. Hij

ging in de lege lift op de vloer zitten, zag met een brede grijns hoe de felrode digitale getallen van de verdiepingen bliksemsnel naar beneden versprongen en deed zijn best om zijn gedachten te bedwingen. De mensen: (1) zijn echtgenote, een verwaarloosde vrouw die zwanger wilde worden maar daar niet in slaagde omdat haar man te moe was voor seks; (2) zijn vader, een vooraanstaande rechter die hem min of meer had gedwongen rechten te studeren, en dan niet zomaar ergens, maar aan Harvard, omdat de rechter daar zelf ook had gestudeerd; (3) zijn grootvader, de familietiran die uit het niets een gigantisch advocatenkantoor in Kansas City had opgebouwd en op zijn tweeëntachtigste nog steeds tien uur per dag werkte; en (4) Roy Barton, de partner die zijn baas was, een chagrijnige klootzak die de hele dag schreeuwde en vloekte en misschien wel de ongelukkigste persoon was die David Zinc ooit had gekend. Toen hij aan Roy Barton dacht, moest hij weer lachen.

De lift stopte op de tachtigste verdieping en er stapten twee secretaresses in. Ze bleven even staan toen ze David met zijn aktetas naast zich in de hoek zagen zitten. Behoedzaam stapten ze over zijn benen en wachtten tot de deur dichtging. ‘Voelt u zich wel goed?’ vroeg een van hen. ‘Prima,’ antwoordde David. ‘En u?’

Er kwam geen antwoord. Gedurende de korte afdaling bleven de secretaresses zwijgend en stokstijf staan, en op de zevenenzeventigste stapten ze vlug uit. Toen David weer alleen was, maakte hij zich opeens zorgen. Als ze nu eens achter hem aan kwamen? Al zou ongetwijfeld regelrecht naar Roy Barton gaan en melden dat Zinc was ingestort. Wat zou Barton dan doen? Om tien uur was er een belangrijke bespreking met een woedende cliënt, een belangrijke president-directeur. In feite, zou David later denken, was het waarschijnlijk door die naderende confrontatie gekomen dat er iets in hem knapte. Roy Barton was niet alleen een irritante lul, maar ook een lafaard. Hij wilde zich achter David Zinc en anderen verschuilen wanneer die president-directeur met een waslijst van gegronde klachten het kantoor kwam binnenmarcheren.

Roy stuurde misschien de bewaking wel achter hem aan. De bewakingsdienst bestond uit het gebruikelijke team van oudere geuniformeerde portiers, maar opereerde ook als een interne spionnenbende: ze verwisselden sloten, legden alles op video vast, hingen in de schaduw rond en hielden zich bezig met allerlei clandestiene

activiteiten om de advocaten in het gareel te houden. David sprong overeind, pakte zijn aktetas op en keek ongeduldig naar de verspringende, digitale getallen. De lift viel enigszins schommelend door het midden van de Trust Tower omlaag. Toen hij tot stilstand kwam, stapte David eruit en liep hij vlug naar de roltrappen, waarop nog drommen trieste mensen zwijgend op weg naar boven waren. De dalende roltrappen waren zo goed als leeg, en David rende over een daarvan naar beneden. Iemand riep: ‘Hé, Dave, waar ga je heen?’ David glimlachte en zwaaide in de richting van de stem, alsof alles volkomen normaal was. Hij liep met grote passen langs de beschilderde keien en bizarre sculpturen, en passeerde een glazen deur. Hij was buiten, en de lucht die daarstraks nog zo nat en druilerig had geleken, beloofde nu een nieuw begin.

Hij haalde diep adem en keek om zich heen. Hij moest in beweging blijven. Hij liep vlug door LaSalle Street en durfde niet over zijn schouder te kijken. Hij mocht niet verdacht overkomen. Moest rustig blijven. Dit is een van de belangrijkste dagen van je leven, zei hij tegen zichzelf, dus verknoei het nou niet. Hij kon niet naar huis, want hij was nog niet klaar voor die confrontatie. Hij kon niet door de straten lopen, want dan liep hij misschien iemand tegen het lijf die hij kende. Waar kon hij zich een tijdje schuilhouden, over dingen nadenken, zijn hoofd helder krijgen, plannen maken? Hij keek op zijn horloge: negen voor acht, de perfecte tijd voor een ontbijt. In een steegje zag hij het rood en groen flikkerende neonbord van Abner, en toen hij dichterbij kwam, wist hij niet of het een cafetaria of een café was. Bij de deur keek hij over zijn schouder om er zeker van te zijn dat de bewakingsdienst nergens te bekennen was, en toen betrad hij de warme, donkere wereld van Abner.

Het was een café. De tafeltjes aan de rechterkant waren leeg. De stoelen stonden omgekeerd op de tafels, in afwachting van iemand die de vloer kwam schoonmaken. Abner zelf stond achter de lange, glanzende houten tapkast. Hij grijnsde alsof hij vroeg: ‘Wat kom jij hier doen?’

‘Bent u open?’ vroeg David.

‘Was de deur op slot?’ was Abners wedervraag. Hij droeg een wit schort en droogde een bierglas af. Hij had dikke, harige onderarmen, en ondanks zijn barse houding had hij het vriendelijke gezicht van een doorgewinterde barkeeper die alles al had gehoord.

‘Nee, dat niet.’ David liep langzaam naar de tapkast, keek naar rechts en zag helemaal aan het eind een man die blijkbaar van zijn stokje was gegaan, met het glas nog in zijn hand.

David trok zijn antracietgrijze jas uit en hing hem over de rugleuning van een barkruk. Hij ging zitten, keek naar de rijen drankflessen tegenover hem, nam de spiegels in zich op, evenals de bierkranen en de tientallen glazen die Abner perfect in het gelid had gezet, en toen hij eenmaal goed zat, zei hij: ‘Wat beveelt u me aan voor acht uur ’s morgens?’

Abner keek naar de man met zijn hoofd op de tapkast en zei: ‘Koffie misschien?’

‘Dat heb ik al gehad. Kan ik hier ook een ontbijt krijgen?’

‘Ja, dat heet een bloody mary.’

‘Doe mij er maar een.’

Rochelle Gibson woonde in een gesubsidieerd appartement met haar moeder, een van haar dochters, twee van haar kleinkinderen, diverse combinaties van tantezeggars en -zegsters en soms ook een neef of nicht die onderdak nodig had. Om aan de chaos te ontkomen, vluchtte ze vaak naar haar werkplek, al was het daar soms nog erger dan thuis. Elke dag kwam ze om halfacht op kantoor. Ze maakte de voordeur open, haalde beide kranten van de veranda, deed de lichten aan, stelde de thermostaat bij, zette koffie en ontfermde zich over AJ, de hond van de firma. Onderwijl neuriede ze en zong soms zachtjes. Hoewel ze het nooit aan een van haar bazen zou toegeven, was ze er trots op dat ze juridisch secretaresse was, al was het op een kantoor als Finley & Figg. Als ze haar baan of beroep moest vermelden, vulde ze altijd meteen ‘juridisch secretaresse’ in. Nooit een gewone secretaresse; altijd een juridische. Wat ze aan formele opleiding tekort kwam, maakte ze goed met ervaring. Na acht jaar midden in een drukke straatpraktijk wist ze veel over het recht en nog meer over advocaten.

De hond AJ was een bastaard die op kantoor verbleef omdat niemand die daar werkte hem in huis wilde hebben. Hij was van hen drieën samen – Rochelle, Oscar en Wally – al viel zijn verzorging nagenoeg helemaal aan Rochelle toe. Een aantal jaren geleden was hij ergens weggelopen en had hij F&F tot zijn thuis uitverkoren. De hele dag sliep hij op een bedje bij Rochelle, en ’s nachts dwaalde hij

door het kantoor en bewaakte het. Hij was een redelijk goede waakhond die met zijn geblaf inbrekers, vandalen en zelfs een paar ontevreden cliënten had verjaagd.

Rochelle gaf hem te eten en deed water in zijn kommetje. Ze haalde een pakje aardbeienyoghurt uit de kleine koelkast in de keuken. Toen de koffie klaar was, schonk ze een kopje voor zichzelf in en legde ze dingen op precies de juiste plaats op haar bureau, dat ze altijd heel netjes hield. Het was van glas en chroom, zwaar en indrukwekkend, het eerste wat cliënten zagen als ze door de voordeur naar binnen kwamen. Oscars kamer was redelijk netjes. Die van Wally was een puinhoop. De twee mannen konden hun werk achter gesloten deuren verbergen, maar dat van Rochelle was duidelijk te zien.

Ze legde de *Sun-Times* voor zich en begon met de voorpagina. Ze las langzaam, nam teugjes van haar koffie, at haar yoghurt en neuriede zacht terwijl AJ achter haar lag te snurken. Rochelle genoot van die weinige stille ogenblikken van de vroege ochtend. Straks zou de telefoon rinkelen, zouden de advocaten komen en zouden er, als ze geluk hadden, cliënten arriveren, sommigen met een afspraak, anderen zonder.

Om bij zijn vrouw vandaan te zijn ging Oscar Finley elke morgen al om zeven uur van huis, maar hij was zelden voor negen uur op kantoor. Twee uur lang doorkruiste hij de stad. Hij ging naar een politiebureau waar een neef van hem processen-verbaal over ongelukken verwerkte, ging even langs bij chauffeurs van sleepwagens om het laatste nieuws over autowrakken te horen, ging koffiedrinken bij een man die twee goedkope uitvaartbedrijven bezat, at donuts in een brandweerkazerne en praatte met ambulancechauffeurs. Soms ging hij ook naar zijn favoriete ziekenhuizen, waar hij door de drukke gangen liep en met een geïnteresseerd oog op zoek was naar mensen die letsel hadden opgelopen door de nalatigheid van anderen.

Oscar kwam om negen uur op kantoor. In het geval van Wally, wiens leven veel minder systematisch was, wist je het nooit. Hij kon om halfacht binnenkomen, stuiptrendend van de cafeïne en Red Bull en popelend om tegen iedereen te procederen die hem ook maar iets in de weg legde, of hij kwam pas om elf uur met een kater en dikke ogen aanzetten om zich meteen in zijn kamer te verstoppelen.

Maar op deze gewichtige dag kwam Wally een paar minuten voor acht met een stralende glimlach en heldere ogen op kantoor aan. ‘Goedemorgen, mevrouw Gibson,’ zei hij met overtuiging.

‘Goedemorgen, meneer Figg,’ antwoordde ze op dezelfde toon. Bij Finley & Figg was de atmosfeer altijd gespannen. Eén woord was vaak al genoeg om het op vechten te laten uitdraaien. Ze kozen hun woorden met zorg en luisterden aandachtig naar wat de anderen zeiden. De alledaagse begroetingen in de vroege ochtend werden behoedzaam afgehandeld om vooral geen agressie te ontketenen. Zelfs het gebruik van ‘meneer’ en ‘mevrouw’ was opzettelijk en historisch beladen. In de tijd dat Rochelle nog maar een cliënte was, had Wally eens de fout begaan haar ‘meisje’ te noemen. Hij had iets gezegd in de trant van: ‘Luister eens, meisje, ik doe mijn best.’ Hij bedoelde daar geen kwaad mee, en haar reactie was schromelijk overdreven geweest, maar vanaf dat moment stond ze erop met ‘mevrouw Gibson’ te worden aangesproken.

Ze was een beetje geërgerd omdat ze in haar alleen-zijn was gestoord. Wally praatte tegen AJ en wreef over zijn kop, en toen hij naar de koffie liep, vroeg hij: ‘Iets in de krant?’

‘Nee,’ zei ze. Ze wilde niet over het nieuws praten.

‘Dat was te verwachten,’ zei hij. Het was de eerste steek onder water van die dag. Zij las de *Sun-Times*. Hij las de *Tribune*. Beiden vonden de krant van de ander onder de maat.

De tweede steek kwam enkele ogenblikken later toen Wally terugkwam. ‘Wie heeft deze koffie gezet?’ vroeg hij.

Ze ging er niet op in.

‘Hij is een beetje slap, hè?’

Ze sloeg langzaam een bladzijde om en nam een hapje yoghurt.

Wally slurpte, smakte met zijn lippen, fronste zijn wenkbrauwen alsof hij azijn inslikte, pakte toen zijn krant op en ging aan de tafel zitten. Voordat Oscar het gebouw door middel van dat proces in de wacht had gesleept, had iemand aan de voorkant van de benedenverdieping enkele muren doorgebroken om een open hal te creëren. Rochelle had haar ruimte aan de ene kant, bij de deur, en een paar meter bij haar vandaan stonden stoelen voor wachtende cliënten en een lange tafel die ooit ergens in een eetkamer had dienstgedaan. In de loop van de jaren was die tafel de plaats geworden waar kranten werden gelezen, koffie werd gedronken, zelfs beëdigde

verklaringen werden afgenomen. Wally doodde daar graag de tijd, omdat het in zijn kamer zo'n zwijnenstal was.

Hij sloeg zijn *Tribune* zo luidruchtig mogelijk open. Rochelle negeerde hem en neuriede door.

Een paar minuten later ging de telefoon. Mevrouw Gibson hoorde hem blijkbaar niet. Hij ging opnieuw. Toen hij drie keer was overgegaan, liet Wally zijn krant zakken en zei: 'Wilt u opnemen, mevrouw Gibson?'

'Nee,' antwoordde ze kortaf.

De telefoon ging nog een keer over.

'En waarom niet?' wilde hij weten.

Ze negeerde hem. Na de vijfde keer gooide Wally zijn krant op de tafel, sprong overeind en liep naar een telefoon die bij het kopieerapparaat aan de wand hing. 'Ik zou niet opnemen, als ik u was,' zei mevrouw Gibson.

Hij bleef staan. 'En waarom niet?'

'Het is een deurwaarder.'

'Hoe weet u dat?' Wally keek naar de telefoon en zag 'nummer onbekend'.

'Ik weet het gewoon. Hij belt elke week om deze tijd.'

De telefoon zweeg en Wally keerde naar de tafel en zijn krant terug. Hij verschool zich erachter en vroeg zich af welke rekening ze niet hadden betaald, welke leverancier zo kwaad was dat hij een deurwaarder inschakelde en advocaten de duimschroeven wilde aandraaien. Rochelle wist dat natuurlijk wel, want ze hield de boekhouding bij en wist bijna alles, maar hij wilde het haar niet vragen. Als hij dat deed, zouden ze al gauw ruziemaken over rekeningen, onbetaalde honoraria en geldgebrek in het algemeen, en dat kon dan gemakkelijk escaleren tot een verhitte discussie over de zakelijke strategieën van de firma, de toekomst daarvan en de tekortkomingen van de twee partners.

Daar hadden ze geen van beiden zin in.

Abner was heel trots op zijn bloody mary's. Hij gebruikte exacte hoeveelheden tomatensap, wodka, mierikswortel, citroen, limoen, worcestersaus, peper, tabasco en zout. Hij voegde er altijd twee groene olijven aan toe en maakte het geheel af met een stronkje selderie.

Het was lang geleden dat David zo'n goed ontbijt had gehad. Na twee van Abners creaties, die hij snel achteroversloeg, grijnsde hij schaapachtig en was hij trots op zijn besluit om met alles te kappen. De dronken man aan het eind van de tapkast snurkte. Verder waren er geen klanten. Abner was druk in de weer. Hij waste cocktailglazen, droogde ze af, controleerde zijn drankvoorraad en prutste aan de bierkranen. Intussen gaf hij zijn mening over allerlei onderwerpen.

Ten slotte ging Davids telefoon. Het was zijn secretaresse, Lana. 'O nee,' zei hij.

'Wie is het?' vroeg Abner.

'Kantoor.'

'Een man heeft toch recht op zijn ontbijt?'

David grijnsde weer en zei: 'Hallo.'

Lana zei: 'David, waar ben je? Het is halfnegen.'

'Ik heb een horloge, schat. Ik zit te ontbijten.'

'Voel je je wel goed? Ze zeggen dat je de lift weer in sprong. Daarna heeft niemand je meer gezien.'

'Dat zijn maar geruchten, schat.'

'Goed. Hoe laat ben je hier? Roy Barton heeft al gebeld.'

'Wil je me eerst rustig laten ontbijten?'

'Goed. Als je maar in contact blijft.'

David legde zijn telefoon neer, zoog hard aan het rietje en zei toen: 'Ik neem er nog een.' Abner fronste zijn wenkbrauwen en zei: 'Misschien kun je beter wat rustig aan doen.'

'Ik doe rustig aan.'

'Oké.' Abner nam een schoon glas en begon te mixen. 'Ik begrijp dat je vandaag niet naar kantoor gaat.'

'Nee. Ik neem ontslag. Ik ben weggelopen.'

'Wat voor kantoor?'

'Een advocatenkantoor. Rogan Rothberg. Ken je dat?'

'Ik heb ervan gehoord. Een grote firma, nietwaar?'

'Zeshonderd advocaten hier in het kantoor in Chicago. Een paar duizend over de hele wereld. Momenteel op de derde plaats wat grootte betreft, op de vijfde plaats naar het aantal uren dat per advocaat wordt gedeclareerd, op de vierde plaats als het om de nettowinst per partner gaat, op de tweede plaats wanneer je salarissen van medewerkers vergelijkt, en ongetwijfeld op de eerste plaats als je het aantal klootzakken per vierkante meter telt.'

‘Sorry dat ik het vroeg.’

David pakte zijn mobieltje op en vroeg: ‘Zie je deze telefoon?’

‘Denk je dat ik blind ben?’

‘De afgelopen vijf jaar heeft dit ding mijn leven beheerst. Ik moet het altijd op zak hebben. Voorschrift van de firma. Ik heb het overal bij me. Het heeft heerlijke diners in restaurants onderbroken. Het heeft me onder de douche vandaan gesleurd. Het heeft me op elk nachtelijk uur wakker gemaakt. Het heeft zelfs een keer seks met mijn arme, verwaarloosde vrouw verstoord. Ik was vorige zomer bij een wedstrijd van de Cubs, geweldige zitplaatsen, samen met twee studievriendjes van me. Tegen het eind van de tweede inning begon dit ding te trillen. Het was Roy Barton. Heb ik je al over Roy Barton verteld?’

‘Nog niet.’

‘De partner die mijn chef is, een gemene rotzak. Veertig jaar oud, veel te groot ego, Gods geschenk aan de advocatuur. Verdient een miljoen dollar per jaar, maar het is nooit genoeg. Werkt vijftien uur per dag, zeven dagen per week, want bij Rogan Rothberg werken alle Grote Mannen non-stop. En Roy ziet zichzelf als een heel Grote Man.’

‘Aardige vent, hè?’

‘Ik heb de pest aan hem. Ik hoop dat ik hem nooit meer zie.’

Abner schoof de derde bloody mary over de tapkast en zei: ‘Blijkbaar ben je op de goede weg, vriend. *Cheers*.’